

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Lenky Severové a soudců JUDr. Mgr. Marka Del Favera, Ph.D., a Mgr. Daniely Teterové ve věci

žalobce: **město Říčany**, IČO 00240702
sídlem Masarykovo náměstí 53/40, 251 01 Říčany

proti
žalované: **STROMMY COMPANY s.r.o.**, IČO 01919652
sídlem č.p. 143, 793 31 Andělská Hora
zastoupená advokátem JUDr. Radkem Závodným
sídlem Litovelská 1340/2c, Nová Ulice, 779 00 Olomouc

o zaplacení smluvní pokuty 260 000 Kč a 1 640 000 Kč

k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Bruntále ze dne 23. 11. 2023, č. j. 8 C 76/2023-84,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se ve výroku IV **potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení **300 Kč** do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud řízení o zaplacení částky 220 000 Kč zastavil (výrok I). Žalované uložil povinnost zaplatit žalobci 121 161,53 Kč (výrok II), přičemž žalobu do částky 1 558 838,50 Kč zamítl (výrok III). Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV).
2. Proti výroku o náhradě nákladů řízení (IV) podala žalovaná odvolání, kterým se domáhala jeho změny tak, že žalobci bude uložena povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení. Dle § 150 o. s. ř. soud může výjimečně, jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti nepřiznat, nicméně podle nálezů Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 727/2000 ze dne 17. 5. 2001 musí úvaha soudu o tom, zda se jedná o výjimečný případ a zda tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, vycházet z posouzení všech okolností konkrétní věci, kdy zároveň soud musí své rozhodnutí řádně a přesvědčivě odůvodnit. Okresní soud odůvodnil své rozhodnutí tím, že žalobce je povinen smluvní pokuty vymáhat a nemá možnost je sám svým rozhodnutím snížit, a to s ohledem na zákon o veřejných zakázkách. Zákon o veřejných zakázkách žádnou povinnost vymáhat smluvní pokuty nestanovuje. Stejně tak žalovaná nesouhlasí se závěrem, že žalobce nemohl svým rozhodnutím smluvní pokutu snížit. Byl to totiž právě a jedině žalobce, který v rámci realizace „Botanického centra při základní škole u Říčanského lesa, Říčany“ ve výběrovém řízení mimo jiné stanovil podmínky a výši smluvní pokuty 20 000 Kč za každý den prodlení v případě nesplnění povinnosti předložit objednateli (žalobci) bankovní záruku po celou dobu realizace díla. Tedy výše smluvní pokuty byla závislá zcela a jedině na rozhodnutí žalobce jako zadavatele výběrového řízení. Žalovaná musela takto žalobcem stanovené podmínky akceptovat v případě, že

chtěla v rámci výběrového řízení uspět a nemohla tak žádným způsobem svým jednáním výši smluvní pokuty ovlivnit. Žalobce ve své žalobě připouští, že výše smluvní pokuty je nepřiměřená a odkazuje přitom na závěry rozsudku Okresního soudu v Chrudimi ze dne 23. 9. 2020, sp. zn. 103 C 30/2019. Žalobce svým jednáním zavdal důvod soudního sporu, když stanovil nepřiměřenou výši smluvní pokuty (což ostatně sám připouští), a to i přes to, že mu byly známy závěry výše citovaného rozsudku Okresního soudu v Chrudimi. Naopak žalovaná uvedla, že smluvní pokuty považuje za nepřiměřené a navrhla žalobci uzavření mimosoudního smíru spočívajícího v akceptaci smluvních pokut ve snížené výši, a to s ohledem na respektování ustálené soudní judikatury (smluvní pokuta ve výši 0,5 % denně by měla být počítána z hodnoty zajišťované povinnosti). Okresní soud nezohlednil ani chování žalobce, když do výše 220 000 Kč vzal žalobu zpět z důvodu špatného stanovení počátku běhu lhůty pro počítání smluvní pokuty a řízení bylo z toho důvodu zastaveno. Žalovaná má tak za to, že zde nejsou dány důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by neměla být žalované jako úspěšnému účastníku řízení přiznána náhrada nákladů řízení.

3. Žalobce se k odvolání vyjádřil a navrhol potvrzení napadeného rozhodnutí v části dotčené odvoláním žalované jako věcně správného, neboť žalobce nemohl sám rozhodnout o snížení smluvní pokuty s ohledem na zákon o zadávání veřejných zakázek a byl povinen smluvní pokutu soudně vymáhat (např. rozsudek NSS z 27. 8. 2020 č. j. 5 As 225/2018-34). Žalobci nezbylo než vymáhat smluvní pokutu za nedodání bankovních záruk soudní cestou, a to ve výši dané smlouvou o dílo, kterou žalovaná společnost bez námitek podepsala.
4. Po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou, přezkoumal odvolací soud napadené rozhodnutí dle ustanovení § 212a odst. 1 a 6 o. s. ř. toliko v části dotčené odvoláním žalované, tedy ve výroku IV o nákladech řízení, a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné. O odvolání bylo rozhodnuto bez nařízení jednání dle ustanovení § 214 odst. 2 písm. e) o. s. ř.
5. Okresní soud své rozhodnutí o náhradě nákladů řízení odůvodnil tím, že žalobce je povinen s ohledem na zákon o veřejných zakázkách smluvní pokuty vymáhat, nemá možnost smluvní pokutu svým rozhodnutím snížit a rozhodnutí soudu zcela záviselo na úvaze soudu.
6. Odvolací soud nejprve zdůrazňuje, že pokud okresní soud hodlal aplikovat § 150 o. s. ř., pak znění výroku IV neodpovídá dikci zákona. Nadto je argumentace okresního soudu nesprávná a vnitřně rozporná.
7. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení se na prvním místě upravuje pravidlo nerozlučně spjaté s civilním soudním řízením sporným, totiž že procesně neúspěšný účastník řízení nahrazuje (hradí) náklady řízení procesně úspěšné protistrany. Aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. nastupuje tehdy, je-li v řízení zjištěna a prokázána existence důvodů hodných zvláštního zřetele, pro které nelze přiznat zčásti nebo zcela náhradu nákladů řízení tomu, komu náleží dle § 142, 143, 146, 147 a 148.
8. Přestože platí, že základní zásadou, která ovládá rozhodování o náhradě nákladů civilního sporného procesu, je princip úspěchu ve věci, vyjádřený v § 142 odst. 1 a 2 o. s. ř. (viz např. náleží Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 3923/11, bod 17, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2018, sp. zn. 29 Cdo 385/2017), existuje řada případů, v nichž se tato zásada neprosadí. Jednu z uvedených výjimek představuje právě § 142 odst. 3 o. s. ř., v souladu s nímž může soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení účastníku, který měl ve věci jen částečný úspěch, záviselo-li (mimo jiné) rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu (srovnej kupř. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2992/2016, ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 4715/2017, nebo ze dne 22. 3. 2017, sp. zn. 23 Cdo 5728/2016). Jestliže převážný neúspěch žalobkyně v této věci zapříčinilo použití moderačního práva okresním soudem, který na základě jím provedené úvahy přistoupil k moderaci smluvní pokuty, neboť „základ nároku žalobce prokázal a výše plnění závisela s ohledem na moderaci uplatňované smluvní pokuty na úvaze soudu“, lze podmínky aplikace § 142 odst. 3 o. s. ř. v posuzované věci pokládat za splněné, a bylo

by naopak nutné náležitě zdůvodnit jeho nepoužití (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3808/2016, a ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5978/2016).

9. S ohledem na shora uvedené by měl právě žalobce právo na náhradu nákladů řízení, avšak žalobce se těchto nákladů řízení výslovně vzdal.
10. Za této situace je rozhodnutí okresního soudu věcně správné a odvolací soud jej ve výroku IV o nákladech řízení potvrdil, aniž by se dále zabýval odvolacími námitkami žalované.
11. Výrok o náhradě nákladů odvolacího řízení je odůvodněn § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 142 odst. 1 o. s. ř., kdy v odvolacím řízení byl žalobce úspěšný, když navrhoval potvrzení napadeného rozsudku v části dotčené odvoláním žalované. V odvolacím řízení žalobci vznikly náklady za vyjádření k odvolání, tedy v souladu s vyhláškou č. 254/2015 Sb. ve výši 300 Kč za sepis vyjádření k odvolání. Tuto částku je žalovaná povinna zaplatit žalobci ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí dle § 160 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné.

Ostrava 28. února 2024

JUDr. Lenka Severová v. r.
předsedkyně senátu